

בבית המשפט העליון בירושלים

בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 597/12

קבוע: 25.6.12

תנועת אומ"ץ אזרחים למען מינהל תקין וצדק חברתי ומשפטי

באמצעות ב"כ עו"ד אבינועם מגן

משד עמק איילון 45 ת.ד. 2054 שוהם

טלפון: 03-7443030; פקסי: 03-7442777

העותרת

נ ג ד

1. המוסד לביטוח לאומי

באמצעות הלשכה המשפטית של המוסד לביטוח לאומי

שד' ויצמן 13, ירושלים 91909

טלפון: 02-6709363; פקסי: 02-6510937

2. מועצת המוסד לביטוח לאומי

מזכירות המועצה

שד' ויצמן 13, ירושלים 91909

פקסי: 02-6510937

3. שר הרווחה והשירותים החברתיים

באמצעות פרקליטות המדינה

רח' צלאח א-דין 29, ת"ד 49029, ירושלים

טלפון: 02-6466463; פקסי: 02-6467011

המשיבים

הודעה מעדכנת מטעם המשיבים 1 ו-3

1. בהתאם להחלטת בית המשפט מיום 19.12.12 ובהמשך לדיון בעתירה מאותו יום, ובהתאם להחלטת כבוד השופטת ע' ארבל מיום 17.6.13 בבקשת המשיבים 1 ו-3 (להלן – המשיבים) להארכת מועד קצרה, מתכבדים המשיבים להגיש הודעה מעדכנת מטעמם, כדלקמן.

תקציר ההליך בפני בית המשפט הנכבד עד כה

2. עניינה של העתירה בטענת העותרת, כי לא הוקמו ועדות תביעות על יד כל סניף של ביטוח לאומי, בהתאם לסעיף 299 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], תשנ"ה-1995 (להלן – חוק הביטוח הלאומי או החוק) ועל כך שהמוסד לביטוח לאומי אינו מודיע למבוטחים על זכותם לפנות לוועדות התביעות.

3. ביום 5.12.12 הוגשה תגובה מקדמית מטעם המשיב 1 ותגובה מקדמית מטעם המשיב 3. לשם הנוחות, ומבלי שיהיה בכך למצות את האמור בתגובות אלו ועל מנת שלא להכביד על בית המשפט הנכבד, נציין בקליפת אגוז מספר טענות.

4. סעיף 298 לחוק הביטוח הלאומי שעניינו "החלטת המוסד בתביעות" קובע כי פקיד התביעות הוא הגורם המוסמך להחליט האם ובאיזה שיעור תינתן גמלה. סעיף 391 לחוק קובע כי לבית הדין האזורי לעבודה הסמכות הייחודית לדון בכל תובענה של זכאי לגמלה הטוען שקופחה זכותו.

סעיף 299 לחוק קובע את מעמדה של ועדת תביעות "אשר לחוות דעתה רשאי פקיד התביעות להביא כל תביעה, וחייב הוא להביא כל תביעה שהחליט בה אם דרש זאת התובע." בהמשך, קובע סעיף 300 לחוק את דרך הקמתן של ועדות תביעות, הממונה על ידי מועצת המוסד לביטוח לאומי, אשר כפי שנקבע בסעיף 8(ב) לחוק הביטוח לאומי, היא הרשות העליונה של המוסד, וחבריה ממונים על ידי שר הרווחה, בהתאם לתקנות הביטוח הלאומי (מועצת המוסד), תשי"ח-1958. זאת ועוד, בהתאם לסעיף 14 לחוק, שר הרווחה מכהן כיו"ר המועצה. הרכב המועצה ותפקידיה מפורטים בסימן ב' לפרק ב' לחוק.

סעיפים אלה חוקקו בנוסחו המקורי של חוק הביטוח הלאומי בשנת 1958, עוד לפני הקמת בתי הדין לעבודה בשנת 1967 ולפני הוספת סעיף 391 לחוק, אשר כאמור מאפשר למבוטחים לפנות לבית הדין לעבודה כנגד החלטה של המוסד לביטוח לאומי. בעבר הרחוק מונו מספר ועדות תביעות, אך מזה שנים רבות נותרה רק הוועדה המכהנת בחיפה ומטפלת במקרים מכל הארץ, בהיקף פעילות נמוך של פניות בודדות בשנה מטעם מבוטחים.

5. כפי שפורט בתגובת המשיב 3, ביום 6.11.12 פנה שר הרווחה והשירותים החברתיים דאז, במכתב למנהל הכללי של משרד הרווחה והשירותים החברתיים, שהוא גם יו"ר ועדת המינויים של מועצת המוסד לביטוח לאומי. במכתבו, ביקש השר דאז להורות על הקמתן של ארבע ועדות תביעה אזוריות (ראו נספח מ/ש1 לתגובת המשיב 3). אולם, בדיקה שנערכה העלתה כי מינוי ועדות התביעה באותה העת, אשר הייתה תקופת בחירות, לא יעמוד בתנאי הנחיית היועץ המשפטי לממשלה מספר 1.1501 בדבר איפוק בביצוע מינויים בתקופת בחירות.

לפיכך, עמדת המשיב 3 כפי שהובאה בתגובתו הייתה כי התשתית העובדתית עליה נשענת העתירה הינה בהתהוות והעתירה אינה בשלה להכרעה, כאשר יש להביא את הנושא בפני שר הרווחה והשירותים החברתיים דהיום, אשר מונה לאחר כינונה של הממשלה הנוכחית. לצורך כך הוצע בתגובת המשיב 3 לדחות את הדיון בעתירה לתקופה של שישה חודשים עד לאחר הבחירות, אשר במסגרתה יתאפשר להביא את הנושא בפני השר הנוכחי כאמור.

עמדת המשיב 1 הייתה כי נוכח הפתרון של הקמת מערכת בתי הדין לעבודה, מתייתר הצורך להפעלת המנגנון הקבוע בסעיפים 299 ו-300 לחוק ויש לבטל ההוראות בחוק הנוגעות לקמת ועדות תביעות וממילא נדרש כי העניין יובא להחלטתו של שר הרווחה והשירותים החברתיים שימונה לאחר הבחירות, בטרם הכרעה בעתירה.

6. במסגרת הדיון בעתירה מיום 19.12.12, הציע הרכב בית המשפט הנכבד, כבוד השופטים ס' גובראן, ח' מלצר וא' שהם, לאפשר את המתווה אשר הוצע על ידי המשיבים, ולפיו יש לאפשר הבאת העניין מתדש בפני השר הנוכחי ולצורך כך ידחה הדיון עד לאחר הבחירות, כאמור בתגובת המשיב 3.

לאחר שהסכים ב"כ העותרת להסדר זה, ניתנה החלטת בית המשפט, אשר קבעה כי העתירה תקבע להמשך דיון כעבור 6 חודשים, כאשר המשיבים יגישו הודעה מעדכנת בסמוך למועד הדיון.

עדכון באשר להתפתחויות מאז הדיון הקודם

7. ביום 2.4.13 נכנס לתוקף מינויה של הממשלה הנוכחית במסגרתה מונה שר הרווחה והשירותים החברתיים דהיום, אשר כאמור מכהן גם כיו"ר מועצת המוסד לביטוח לאומי.

לאחר מינוי הממשלה הנוכחית, ובהתאם לאמור בתגובת המשיב 3, ביום 27.5.13 הובא העניין נשוא העתירה דן בפני המשיב, באמצעות מנכ"ל המוסד לביטוח לאומי, אשר הציג עמדה ולפיה יש לפעול לביטול ההוראות בחוק המורות על הקמת ועדות התביעות.

בסופו של יום, החליט המשיב 3 על מינוי ועדות התביעות בהתאם להוראות החוק, וזאת על מנת לבחון את פעילות הוועדות ולבדוק האם יש בהן כדי להיטיב את השירות ואת ההליך הביורוקרטי מול המבוטחים. ביום 9.6.13, הורה המשיב למנכ"ל משרד הרווחה והשירותים החברתיים, שהינו גם מ"מ יו"ר מועצת הביטוח הלאומי ויו"ר ועדת המינויים במועצת הביטוח הלאומי, לפעול למינוין של 4 ועדות תביעה אזוריות בביטוח לאומי בערים ירושלים, תל אביב, חיפה ובאר שבע.

בהתאם לחוק, ביקש המשיב 3 כי ועדות התביעות תפעלנה בשלושה, כאשר הרכבן יכלול ר"ח שימש כיו"ר הועדה, נציג ציבור בעל ידע בתחומים הרלוונטיים ועובד של המוסד לביטוח לאומי. כן ביקש המשיב, לעשות מאמץ לכינון ועדות אלו בהקדם האפשרי.

העתק מכתבו של המשיב 3 מיום 9.6.13 מצורף ומסומן מש/5.

8. מנכ"ל משרד הרווחה והשירותים החברתיים (שהינו כאמור גם יו"ר ועדת המינויים), מונה אך לאחרונה לתפקידו ונדרש ללמוד קשת של נושאים ובין היתר הוא מבקש ללמוד את נושא מינוי ועדות תביעות כאמור במכתבו של השר, ולאחר מכן להביא זאת בפני ועדת המינויים במועצת המוסד לביטוח לאומי.

9. כמו כן, לאחר שימונו ועדות התביעות כאמור, המשיב 1 יפעל לפרסם באתר האינטרנט ובאמצעות כרזות בסניפים של המוסד לביטוח לאומי, את אפשרות המבוטחים לפנות לוועדות תביעות בעניין החלטת פקיד התביעות במקרים המתאימים.

סיכום

10. כעולה מהאמור לעיל וכפי שהוצע בתגובת המשיב 3 ובהתאם להחלטת בית המשפט, הובא העניין נשוא העתירה דנן לבחינתו של שר הרווחה והשירותים החברתיים דהיום, אשר החליט, לעת הזו, לפעול בהתאם להוראות סעיפים 299-300 לחוק הביטוח הלאומי, ולהקים ועדות תביעות אזוריות, "אשר לחוות דעתה רשאי פקיד התביעות להביא כל תביעה, וחייב הוא להביא כל תביעה שהחליט בה אם דרש זאת התובע" כלשון החוק. כעולה ממכתבו של המשיב 3 למנכ"ל משרד הרווחה והשירותים החברתיים, שהינו גם מ"מ יו"ר מועצת הביטוח הלאומי ויו"ר ועדת המינויים במועצת הביטוח הלאומי, על רקע המלצת המוסד לביטוח לאומי לביטול סעיפי החוק, הדבר נעשה על מנת לבחון את פעילות הוועדות ולבדוק האם יש בהן כדי להיטיב את השירות ואת ההליך הביורוקרטי מול המבוטחים.
11. נוכח כל האמור לעיל, המשיבים יטענו כי העתירה דנן התייתרה, ובית המשפט הנכבד מתבקש להורות על דחייתה.
12. הודעה מעדכנת זו נתמכת בתצהירה של יעל מינץ, יועצת שר הרווחה והשירותים החברתיים לענייני ביטוח לאומי.

היום, י' תמוז תשע"ג

18 יוני 2013

ג/סאלרה
מיכל מיכלין-פרידלנדר, עו"ד
סגנית בכירה בפרקליטות המדינה

אבנר דהן-אמיר, עו"ד
לשכה משפטית, המוסד לביטוח לאומי

תצהיר

אני, הח"מ, יואל מ'ן, מצהיר/ה בזאת כדלקמן:

1. הנני מכה/נת בתפקיד יוצא השר (מג' ביטוח לאומי) במשרד הרווחה והשירותים החברתיים.
2. תצהירי זה ניתן לתמיכה בהודעה מעדכנת מטעם המשיבים 1 ו-3 בבג"ץ 597/12 (להלן - ההודעה המעדכנת).
3. העובדות המפורטות בהודעה המעדכנת נכונות למיטב ידיעת.
4. הנני מצהיר/ה כי זהו שמי, זו חתימתי ותוכן תצהירי אמת.

יואל מ'ן

אישור

אני, הח"מ, עו"ד בג' ארסנון, מאשר/ת בזה כי ביום 18/6/2013 הופיעה בפני יואל מ'ן, המוכרת לי באופן אישי, ולאחר שהזהרתיו/ה כי עליו/ה לומר את האמת שאם לא יעשה/תעשה כן יהיה/תהיה צפוי/ה לעונשים הקבועים בחוק, חתם/מה בפני על תצהירו/ה.

2/2
בתיאור ארסנון עו"ד
מ. ה. ג. 1088
חיוניות המסמכים
למשל הרווחה

5/12

מדינת ישראל
משרד הרווחה והשירותים החברתיים
לשכת השר

הלב פתוח לרווחה

א' תמוז תשע"ג
9 יוני 2013
2013-0041-445

לכבוד
מר יוסי סילמן
מנכ"ל משרד הרווחה והשירותים החברתיים
מ"מ יו"ר מועצת בטלי"א ויו"ר ועדת מינויים

שלום רב,

הנדון: ועדות תביעה אזרחיות

הנני לבקשך לפעול למינויך של 4 ועדות תביעה בבטלי"א אשר יפעלו: בסניף ירושלים, סניף תל אביב, סניף חיפה וסניף באר שבע.
בשלב הראשון, הועדות תפעלנה כוועדות אזרחיות, כפי שיקבע עפ"י האזורים הגיאוגרפים ע"י הנהלת בטלי"א, עד להשלמת התליך המתבקש לפי הוראות החוק.
השיקול שעומד לנגד עיני הינו המלצת המוסד לכיסוח לאומי לביטול החוק כליל, אולם טרם נעשה כן, יש לבחון את פעילות הועדות ולבדוק האם יש בהן בכדי להטיב את השירות ולשפר את ההליך הבירוקרטי אל מול התובע.
הרכב הועדות יכלול:

- יו"ר ועדה - רוי"ח
 - 1 נציג ציבורי אשר יש לו/לה הבנה וידע בתחומים הרלוואנטיים
 - 1 עובד בטלי"א
- בכל אחת מהועדות תכהן לפחות אישה אחת. ליו"ר תהיה זכות הצבעה כפולה.
אבקשך לעשות מאמץ לכינון ועדות אילו בהקדם האפשרי.

מאיר כהן

שר הרווחה והשירותים החברתיים

תעתיק:

חברי ועדת המינויים: מר חיוקי ישראל ומר אייל דרורי
פרופ' שלמה מור יוסף, מנכ"ל בטלי"א
עו"ד עמוס רוזנצוויג, יועץ משפטי, בטלי"א
עו"ד בתיה ארטמן, יועצת משפטית, משרד הרווחה והשירותים החברתיים
יעל מינץ, יועצת לשר הרווחה והשירותים החברתיים
אריאלה ליאור, מזכירת המועצה